

प्राश्निक कोड क्र. 10/2386

पृष्ठ क्र. - 01

प्रश्न पत्र / आदर्श उत्तर

परीक्षा का नाम: - पूर्व मध्यमा / उत्तरमध्यमा, खण्ड-प्रथम / द्वितीय

विषय: पुराणेतिहास: विषय कोड: 1019 माध्यम: संस्कृतम्

कुल प्रश्न: 09

समय - 3 घण्टा

पूर्णांक: 100

निर्देश

प्रश्न क्रमांक	प्रश्न के लिए अधिकतम अंक
प्र०1. उचित विकल्प:- कु- ब 24000 ख- स कर्णः ग- अ ऋग्वेदः घ- स द्रुमोद्भिन्नस्य ङ- द सर्वेश्वरवादः च- द अग्निपुराणे	1x6=6
प्र०2. उचितमैतनम् - अ- 2 महाभारतम् ब- 1 सप्त स- 6 अष्टादश द- 3 सदाचारः य- 4 विदुरः र- 5 मर्त्तुनः	1x6=6
प्र०3. आम् / न कु- आम् ख- आम् ग- न घ- आम् ङ- न च- आम्	1x6=6
प्र०4. रिक्तस्थानानि -	1x7=7

हस्ताक्षर
USY/6

स्कवाम्येन उत्तराणि→

प्र० 6 → कु- प्रतिषर्गः- पत्न्यस्य, सृष्टेः पुनरुदभवस्य च वर्णनम् । ← ← ←

ख- प्रत्येकं मनोः कालः तत्काल- दृष्टिमानं वृत्तानां च वर्णनम् ।

वा- सर्गः, प्रतिषर्गः, वंशः, मन्वत्पराणि, वंशानुचरितम् च ।

घ- कृकचेष्टा, वक्रोद्धानं, श्वानमिश्रा, तथैव च
स्वल्पाहारी, गृहत्यागी, विद्याधीपञ्च लक्षणम् ॥

ङ- क्रोधो, हर्षश्च, दर्पश्च स्त्रीः स्तम्भो मान्यमानिता ।

यमर्थान् नापकर्षन्ति स वै पण्डित उच्यते ॥

च- माता, पिता, अग्नि, आत्मा शुक्रश्च पंचाग्नि कथ्यते ।

— x — x — x —

प्राश्निक कोड क्र. 10/2386

पृष्ठ क्र. - 02

प्रश्न पत्र / आदर्श उत्तर

परीक्षा का नाम: - पूर्व मध्यमा / उत्तरमध्यमा, खण्ड-प्रथम / द्वितीय

विषय: - पुराणेतिहासः

विषय कोड: 109

माध्यम: - संस्कृतम्

कुल प्रश्न: 09

समय - 3 घण्टा

पूर्णांक: 100

निर्देश

प्रश्न क्रमांक	प्रश्न के लिए अधिकतम अंक
क- प्रयागे	
ख- विद्या	
ग- सुकृत	
घ- आशुः	
ङ- राजन्	
च- कर्मणः	
द- अग्निः	
प्र० 5- एकपदेन उत्तर -	1x7=7
क- शकुनिः	
ख- वेदव्यासः	
ग- विदुरः	
घ- वनं	
ङ- त्रिविधं	
च- 12	
द- दश	
प्र० 6- केचन पञ्च श्लोकानि यथा -	
1. जाग्रतो दहमानस्य यत्कार्यमनुपश्यसि ।	
तद् ब्रूहि त्वं हि न स्तात दमयिषु शनो ह्यसि ॥	
2. सेयं बुद्धिः परीता ते पुत्राणां भरतर्षभ ।	
पाण्डवानां विरोधेन न चैनानवबुध्यसे ॥	
3. संसारसागरोत्तारनावं ब्रह्मेश्वरं वद ।	
विद्यासारं यद्विदित्वा सर्वज्ञो जायते नरः ॥	
हस्ताक्षर	

054/6

प्राश्निक कोड क्र. ०/2386

पृष्ठ क्र.—3

प्रश्न पत्र / आदर्श उत्तर

परीक्षा का नाम:—पूर्व मध्यमा / उत्तरमध्यमा, खण्ड-प्रथम / द्वितीय

विषय:—पुराणेतिहास: विषय कोड 1919 माध्यम:—संस्कृतम्

कुल प्रश्न:—59

समय—3 घण्टा

पूर्णांक

निर्देश

प्रश्न क्रमांक	प्रश्न के लिए अधिकतम अंक
4.	मद्वयं भद्रयं चैव वृत्रयं च चतुष्टयम् । अनापिलिङ्गकूष्कानि पुराणानि पृथक् पृथक् ॥
5.	दुर्योधने सौबले च कर्णे दुःशासने तथा । श्वेत्स्वैश्चर्यमाधाय कथं त्वं भूतिमिच्छसि ॥ (परीक्षकः स्वमत्याः परीक्षणं कुर्वति)
प्र० 8.	प्रयागः महात्म्यम् — प्रयागः भुक्तिमुक्तिप्रदं परम् । सरितः सागराः सिद्धागन्धर्वाप्सरसस्तथा वेगेन समतिक्रान्ता सर्वतीर्थपुरुस्कृता । वेदाश्च यज्ञश्च भूतिमन्तः प्रयागे । प्रयागे सङ्गमे दानं ब्राह्मं जप्यादि चाक्षयम् ।
ख.	माद्य-स्नान महत्त्वम् — प्रयागे माद्यमासे तु ख मादुर्ममनीषिणः । सर्वत्र सुलभा च दुर्लभा । गंगा द्वारे प्रयागे च गङ्गासागरे सङ्गमे । कोटितीर्थं चाश्वमेधं गङ्गायमुनमुत्तमम् ।
ग.	भीष्म प्रतिज्ञाः — आजन्मः ब्रह्मचर्यव्रतस्य पातन करणीयम् । स्वराष्ट्रकृते सर्वस्व अर्पणं करणीयम् इत्यादयः
घ.	भारतवर्षवर्णनम् — उत्तरं यत्समुद्रस्य हिमाद्रिः श्चैव दक्षिणम् तत् भारतं नाम नवसहस्र बिलृतम् । कर्मभूमिरियं स्वमिपवर्गं च गच्छताम् । अयं तु नवमहत्तेषां द्वीपः सागरसंवृतः । नव वेदाः भारतस्य मध्यमेदेश्य पूर्वतः ।

हस्ताक्षर

U.S. 15

प्राश्निक कोड क्र. 10/2386

पृष्ठ क्र. - ७४

प्रश्न पत्र / आदर्श उत्तर

परीक्षा का नाम: - पूर्व मध्यमा / उत्तरमध्यमा, खण्ड-प्रथम / द्वितीय

विषय: पुराणेतिहास: विषय कोड: 1019 माध्यम: संस्कृतम्

कुल प्रश्न: 9

समय: - 3 घण्टा

पूर्णांक: 100

निर्देश

प्रश्न क्रमांक	प्रश्न के लिए अधिकतम अंक
उ.	महात्मा विदुरः बुद्धिमानः, दूरदर्शिविद्भाषी । सः पाण्डुराजः मैत्रीभाषी । सः नीतिविशारदः । सः नीतिज्ञः । सः नीतिज्ञः ।
प्र. ७	दृष्टव्यम् - 6x3=18
क.	वेदोऽखिलो धर्ममूलं स्मृतिशीलं चतुर्विधम् । विदुः धातुः धानि प्रत्यये कृते वेदशब्दो निष्पन्नो भवति । भारतीयसंस्कृतेः इतिहासे वेदानां स्थानं निबन्तं गौरवपूर्णं विद्यते ।
ख.	सदाचारः - अस्माकं भारतीयासंस्कृतिः आचारप्रधाना अस्ति । आचारः द्विविधः भवति, दुराचारः सदाचारः च । सताम् आचारः सदाचारः इत्युच्यते । सज्जनाः विद्वान् च यथा आचरन्ति तथैव आचरणं सदाचारं कथ्यते ।
ग.	सि भारतीयसंस्कृतिः - तिलेषु तैलमिव, पुष्पेषु गुग्गुलु इव, क्षीरे आज्यमिव, पाणिषु प्रणम्य इव, वस्त्रेषु रक्तमिव वा इयं हि तस्याः सर्वस्वरूपमभिधाय तिष्ठति । संस्कृतिः राष्ट्रस्य आत्मा भवति । सम् उपसर्गपूर्वकात् कृ धातोः क्तिन् प्रत्ययेन संस्कृतिः शब्दो निष्पद्यते ।
घ.	सर्गश्च प्रतिष्ठास्य वंशो मन्वन्तराणि च । वंशानुचरितं चैव पुराणं पञ्चलक्षणम् । अष्टादश पुराणानि सन्ति ।
	हस्ताक्षर

हस्ताक्षर

३. परीक्षकः स्वविवेकेन परीक्षणं कुर्यात् । शृङ्खलाग्रं - ७५/७६